

Konvencija o pravima deteta

Član 1

Svaka osoba starosti do 18 godina života ima sva prava navedena u ovoj Konvenciji.

Član 2

Jednaka prava imaš, bez obzira na to ko si, ko su ti roditelji, koju boju kože imaš, kojeg si pola ili veroispovesti, šta misliš, kojim jezikom govoriš, da li si fizički ili psihički zaostao/la u razvoju ili si bogat/a ili siromašan/a.

Član 3

Odrasli moraju da se ophode prema deci i rade samo ono što je za decu najbolje.

Član 4

Državna rukovodstva, vlade, moraju učiniti sve da tvoja prava budu očuvana (ispunjena).

Član 5

Tvoji roditelji ili zakonski staratelji imaju pravo i odgovornost da te usmeravaju tako da bi od svojih prava imao/la najveću korist.

Član 6

Imaš pravo na život i da se razvijaš tako da iskoristiš svoj puni potencijal.

Član 7, 8

Imaš pravo na registraciju svog imena i državljanstvo. Imaš pravo da poznaješ svoje roditelje i pravo na njihovo starateljstvo.

Član 9

Od svojih roditelja ne bi trebalo da te odvoje, jedino ako je takva odluka za tebe najbolja. Ako se tvoji roditelji odluče da žive odvojeno, iako budeš živeo samo sa jednim, imaš pravo da vidiš oba roditelja ukoliko te to ne povredjuje.

Član 10

Ako ti i tvoji roditelji morate da živite u različitim državama, imaš pravo da živiš sa roditeljima u istoj državi. Ako tvoji roditelji žive u različitim državama, imaš pravo da posećuješ oba roditelja.

Član 11

Niko te ne sme oteti niti ti braniti da se vratiš kući, a ukoliko se tako nešto desi, vlade se moraju svim silama potruditi da te vrate.

Član 12

Imaš pravo da izneseš svoje mišljenje o svakoj stvari koja te se tiče i tvoje mišljenje treba da bude shvaćeno ozbiljno.

Član 13

Imaš pravo da tražiš informacije i da izjaviš sve što misliš, verbalno, pismeno, u formi umetničkog izražavanja, ali svojim gestom ne smeš ugroziti prava drugih.

Član 14

Imaš pravo da misliš šta želiš i da imaš veroispovest kakvu želiš. Tvoji roditelji bi trebalo da ti pomognu da naučiš da uočiš razliku između dobra i zla.

Član 15

Imaš pravo da se vidjaš, družiš i okupljaš sa drugim ljudima ukoliko to ne ugrožava tuđa prava.

Član 16

Imaš pravo na privatnost. Na primer, da vodiš dnevnik koji niko nema pravo da čita.

Član 17

Imaš pravo da dobijaš informacije iz medija celog sveta. Odrasli moraju da obezbede da dobiješ informacije u formi koju možeš bolje razumeti.

Član 18

Oboje roditelja moraju da učestvuju u tvom vaspitanju i da rade onako kako je za tebe najbolje.

Član 19

Niko te ne sme povrediti (ni tvoji roditelji). Odrasli moraju da obezbede da si zaštićen/a od zlostavljanja, nasilja i zapostavljanja.

Član 20

Ako nemaš roditelje ili ako nije za tebe bezbedno da sa njima živiš imaš pravo na zaštitu i negu koja će uvažavati tvoju veroispovest, kulturni identitet i jezik.

Član 21

Ako treba da te usvoje, sve mora da teče po zakonu i na način najbolji za tebe.

Član 22

Ako si izbeglica (to znači da si morao/la da napustiš svoju zemlju, jer je tvoj život u njoj bio ugrožen, imaš pravo na posebnu zaštitu i pomoć.

Član 23

Ako si fizički ili mentalno zaostao/la imaš pravo na posebnu negu i obrazovanje koje će ti pomoći da rasteš na isti način kao i ostala deca.

Član 24

Imaš pravo na zdravlje. To znači da, kad si bolestan, imaš pravo na profesionalnu lekarsku negu i lekove. Vlade moraju da deluju preventivno tj da se potrudе da se deca ne razboljevaju tako što će da im obezbede zdravstvenu negu, čistu vodu, zdravu hranu i čistu životnu okolinu. Bogatije države moraju da pomažu siromašnjima u ovom smislu.

Član 25

Ako živiš van doma (npr. ako si u bolnici, u domu za smeštaj ili popravnom domu), imaš pravo na redovnu kontrolu i stručnu procenu o tome da li se o tebi brinu kako treba.

Član 26

Vlada mora da pruži pomoć porodicama s decom koje su u slaboj materijalnoj i socijalnoj situaciji, uključujući i socijalno osiguranje.

Član 27

Imaš pravo na adekvatan životni stil. To znači da treba da se ispune tvoje fizičke, psihičke i socijalne potrebe. Ako to roditelji ne mogu da ti priušte, mora da pomogne vlada.

Član 28

Imaš pravo na obrazovanje. Osnovno obrazovanje mora biti besplatno. Trebalo bi da imaš i mogućnost da ideš u srednju školu.

Član 29

Svrha tvog vaspitanja je razvijanje tvoje ličnosti, talenat, duhovne i fizičke sposobnosti u potpunosti. Vaspitanjem bi trebalo da dobiješ poštovanje prema ljudskim pravima, kulturnom identitetu, životnoj okolini a takodje i prema vrednosti kulturnog identiteta drugih.

Član 30

Ako si član manjine, imaš pravo na svoju vlastitu kulturu, izražavanje, praktikovanje svoje veroispovesti i korišćenje svog jezika.

Član 31

Imaš pravo da se igraš, da odmaraš, imaš slobodno vreme i pravo na učešće u kulturnim i umetničkim aktivnostima.

Član 32

Imaš pravo na zaštitu od poslova na mestima ili pod uslovima koje bi mogli da naškode tvom zdravlju ili da budu prepreka tvom obrazovanju. Ako tvoja firma zaradjuje, trebalo bi da je i tebi pošteno plaćeno.

Član 33

Imaš pravo biti zaštićen od droge i ljudi koji žive od proizvodnje i prodaje droge.

Član 34

Imaš pravo na zaštitu od seksualnog zlostavljanja. To znači da niko ne sme sa tvojim telom da radi ništa što sam/a ne želiš, npr. da te fotografiše ili da te dodiruje, ili da te tera da govoriš stvari, koje ne želiš da kažeš.

Član 35

Niko te ne sme kidnapovati ili prodati.

Član 36

Moraš da budeš zaštićen od svih oblika lošeg tretiranja.

Član 37

Ako učiniš nešto loše, niko ne sme da te kazni na način koji bi te ponižavao ili te povredjivao. Nikad te ne smeju zatvoriti u pritvor osim ukoliko je to jedino rešenje; u krajnjem slučaju samo na neophodno vreme, ali nikada sa odraslima.

Član 38

Imaš pravo na zaštitu u vreme rata. Ako još nemaš petnaest godina, ne smeš da budeš u vojsci a ni da učestvuješ u ratnim sukobima.

Član 39

Ako si postao/la žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, iskorišćavanja, mučenja ili si žrtva rata, imaš pravo na posebnu negu i specijalnu pomoć koja će ti omogućiti da vratiš zdravlje, dostojanstvo I samopoštovanje.

Član 40

Ako si bio/la okrivljen/a za kršenje zakona, policija, tužilaštvo i sudstvo moraju da te tretiraju s poštovanjem i da se potrude da razumeš sve što se oko tebe dešava. Imaš pravo na pomoć pravnika i pravedan proces koji uzima u obzir tvoje stanje i starost. Zaštita tvoje privatnosti mora da se poštuje.

Član 41

Ako određeni zakoni u pojedinim državama štite decu u većoj meri nego što je određeno u Konvenciji, onda mogu ostati važeće.

Član 42

Svi odrasli i sva deca moraju da poznaju ovu Konvenciju.

Član 43-54

Ovi članci govore o tome da bi vlade, međunarodne organizacije kao UNICEF i druge organizacije za zaštitu prava dece morale da rade na tome da se obezbedi potpuna zaštita tvojih prava.